

บทความพิเศษ

สถาบันการศึกษาพยาบาล ในประเทศไทยปี 2555

ดร. กรรณิการ์ สุวรรณโคต*

Suwonnakote, K.

Nursing education institution in Thailand in 2012

Thai Journal of Nursing, 61(4), 65-69, 2012.

Key Words: Nursing Education Institution, Thailand.

ในปี 2555 นี้มีสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 82 แห่ง อยู่ใน 6 สังกัด ใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันเป็น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล โรงเรียนพยาบาล สำนักวิชาพยาบาล ภาควิชาพยาบาลและสาขาวิชาพยาบาล ดังมีรายชื่อสังกัด และรายชื่อสถาบันการศึกษาที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ดังนี้ (วิกิพีเดีย, 2555; สภาการพยาบาล, 2555; สกอ., 2555)

1. สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 27 สถาบันได้แก่

1. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*	กรุงเทพมหานคร
2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**	ขอนแก่น
3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*	เชียงใหม่
4. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**	มหาสารคาม
5. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*	นครราชสีมา
6. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**	ปทุมธานี
7. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**	พิษณุโลก
8. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*	พะเยา
9. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม**	นครพนม
10. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ **	นราธิวาส
11. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*	ชลบุรี
12. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*	กรุงเทพมหานคร

*ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหิดล

13. โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล*	กรุงเทพมหานคร
14. ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*	กรุงเทพมหานคร
15. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*	เชียงใหม่
16. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*	นครศรีธรรมราช
17. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**	นครนายก
18. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**	สงขลา
19. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**	อุบลราชธานี
20. สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**	นนทบุรี
21. วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	กรุงเทพมหานคร
22. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**	กรุงเทพมหานคร
23. วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**	กรุงเทพมหานคร
24. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**	ชัยภูมิ
25. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**	นครปฐม
26. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**	สุราษฎร์ธานี
27. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**	อุบลราชธานี

(*เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ** เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ)

2. **สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ** ที่เป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชน จำนวน 21 สถาบัน ดังนี้

1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*	กรุงเทพมหานคร
2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน*	นครปฐม
3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*	ปทุมธานี
4. คณะพยาบาลศาสตร์แม่คอร์ดมิด มหาวิทยาลัยพายัพ*	เชียงใหม่
5. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*	ปทุมธานี
6. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี*	อุบลราชธานี
7. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี * วิทยาเขตอุดรธานี	อุดรธานี
8. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*	นครราชสีมา
9. คณะพยาบาลศาสตร์ กาญจนบุรี มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น*	กาญจนบุรี
10. คณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น*	ปทุมธานี
11. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*	กรุงเทพมหานคร

12. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*	สมุทรปราการ
13. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*	กรุงเทพมหานคร
14. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*	ปทุมธานี
15. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*	เชียงใหม่
16. คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก*	กรุงเทพมหานคร
17. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา**	ศรีสะเกษ
18. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์**	กรุงเทพมหานคร
19. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซาอินดี**	นครนายก
20. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย**	ขอนแก่น
21. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสาน* (มหาวิทยาลัยปิดดำเนินการ)	ขอนแก่น

(* มหาวิทยาลัยเอกชน, ** วิทยาลัยเอกชน)

3. **สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 29 สถาบัน**

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ	กรุงเทพมหานคร
2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ	กรุงเทพมหานคร
3. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี	นนทบุรี
4. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท	ชัยนาท
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	ชลบุรี
6. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี	สระบุรี
7. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท	สระบุรี
8. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี	ราชบุรี
9. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีราช	ราชบุรี
10. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี
11. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่	เชียงใหม่
12. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง	ลำปาง
13. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา	พะเยา
14. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช	พิษณุโลก
15. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์	นครสวรรค์
16. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์
17. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น	ขอนแก่น
18. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี	อุตรธานี
19. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	นครราชสีมา

20. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	อุบลราชธานี
21. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา	สงขลา
22. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
23. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี
24. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	ตรัง
25. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา	ยะลา
26. วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า	เพชรบุรี
27. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี	จันทบุรี
28. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	มหาสารคาม
29. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	สุรินทร์
4. สังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 3 สถาบัน	
1. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	กรุงเทพมหานคร
2. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	กรุงเทพมหานคร
3. วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	กรุงเทพมหานคร
5. สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 1 สถาบัน	
1. วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	กรุงเทพมหานคร
6. สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 สถาบัน	
1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช	กรุงเทพมหานคร

การมีสถาบันการศึกษาพยาบาลถึง 82 แห่งนับว่าเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนสถาบันการศึกษาที่ผลิตนักวิชาชีพอื่นๆ ในที่มสุขภาพ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ และนักการสาธารณสุขอื่นๆ และสูงกว่าสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูไปแล้ว จากการศึกษาปัญหาพยาบาลขาดแคลนในประเทศไทย และวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพในสาขาขาดแคลน ในระบบการศึกษายพยาบาลของไทย จึงได้มีการเพิ่มจำนวนการผลิตพยาบาลในสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ที่สามารถรองรับปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้ และได้มีการเปิดสถาบันการศึกษายพยาบาลใหม่ๆ เกิดขึ้น ในอนาคตคาดว่า หากสถาบันการศึกษายพยาบาลที่มีอยู่ยังไม่สามารถผลิตพยาบาลให้ตอบสนองของความต้องการได้เพียงพอ และมีความขาดแคลนยังคงมีสูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง จากความต้องการพยาบาลยังคงมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้สัดส่วนของพยาบาลต่อประชากรอยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานสากล และการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 อาจส่งผลให้พยาบาลไปทำงานในต่างประเทศเพิ่มขึ้น หรือมีผู้รับบริการสุขภาพจากต่างประเทศเข้ามาใช้บริการในประเทศไทยเพิ่มขึ้น อีกทั้งการคงรักษาให้พยาบาลสามารถทำงานอยู่ในระบบ หากทำได้ไม่ดีพอ การสูญเสียกำลังคนพยาบาลจากระบบก็ยังคงมีอยู่ พยาบาล

ที่ปฏิบัติงานในระบบบริการสุขภาพมีอายุการทำงานสั้นเนื่องจากลักษณะงานที่ต้องอยู่เวรทั้งเช้า บ่ายและดึกที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การปรับตัว และชีวิตครอบครัว และปัจจัยอื่นๆ ในการทำงาน เช่นความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องทางกฎหมาย ทำให้ยังคงมีการลาออกจากการทำงานไปก่อนเวลาที่ควรจะเป็น จึงคาดว่าจะยังคงมีการเปิดสถาบันการศึกษาพยาบาลใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีก

การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลใหม่ก็เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักเพราะต้องการการลงทุนที่สูงและเกี่ยวข้องกับปัจจัยของระบบบริหารคุณภาพและระบบประกันคุณภาพการจัดการการศึกษาพยาบาลอื่นๆ ที่มีองค์การระดับชาติควบคุมดูแลอยู่หลายประการเช่น ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลที่มีคุณภาพในประเทศไทยที่ยังวิกฤติอยู่และต้องใช้เวลาในการเตรียมอาจารย์ใหม่ ปัญหาสถาบันการศึกษาที่เลี้ยงที่มีจำนวนจำกัด ปัญหาการสอบให้ผ่านเพื่อสามารถขอรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจากสภาการพยาบาล ฯลฯ อีกประการต้องตระหนักว่าปัญหาการขาดแคลนพยาบาลเป็นวงจรเดียวกับปัญหาพยาบาลล้นตลาด ต่างกันที่ระยะเวลาหรือกาลสมัยที่เกิดเหตุการณ์ ในอดีตก็เกิดสลับกันไปมาในแต่ละยุคสมัย ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ เพราะเมื่อขาดแคลนก็มีมาตรการป้องกันแก้ไขออกใช้ เช่นผลิตเพิ่ม เมื่อผลิตมาก การขยายตัวของตำแหน่งงานรองรับทำไม่ได้ไม่ทันเหตุการณ์ ผู้สำเร็จการศึกษาก็อาจไม่ได้รับตำแหน่งว่าจ้างทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบราชการ นอกจากสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ดังนั้นจำเป็นต้องมีองค์การที่ทำหน้าที่ศึกษารวบรวมข้อมูล ประเมินสถานการณ์อย่างครอบคลุม จับไวทันต่อเหตุการณ์ เผื่อวังและควบคุมระบบปรับสมดุลขององค์ประกอบในระบบให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

วิกิพีเดีย. (2555). รายชื่อคณะพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย. ค้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2555 จาก

<http://th.wikipedia.org>.

สภาการพยาบาล. (2555). ชื่อสถาบันการศึกษาและหลักสูตรที่ทำการสอนวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ได้รับ การรับรองสถาบันจากคณะกรรมการสภาการพยาบาลทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ. ค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555 จาก

<http://www.tnc.or.th/content/content-448.html>.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) (2555). สถาบันการศึกษาในสังกัด. ค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555 จาก <http://www.mua.go.th>